

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ОСІБ З
ПСИХОФІЗИЧНИМИ ВАДАМИ**

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки Бакалавра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності	016	«Спеціальна освіта»
		(шифр і назва спеціальності)
освітня програма		«Корекційна освіта»

Шифр за ОПП ППВВ 04

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Запорізький національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: А.А. Івахненко к.пед.н., доцент
Спеціальної освіти та реабілітології

Обговорено та рекомендовано до затвердження науково-методичною комісією факультету управління фізичною культурою спортом

“ 29” серпня 20 16 року, протокол № 1

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Організація та методика навчального процесу осіб з психофізичними вадами» складена відповідно до освітньо-професійної програми магістр спеціальності 016 «Спеціальна освіта», спеціалізації «Логопедія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психолого-педагогічна характеристика дітей із психофізичними вадами та особливості навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи серед означеної категорії дітей.

Міждисциплінарні зв'язки: Для освоєння дисципліни «Логопедичні технології» студенти використовують знання, вміння і навички, сформовані в ході вивчення дисциплін «Загальна і спеціальна психологія», «Невропатологія», «Анатомія, фізіологія і патологія органів слуху, мови та зору», «Загальна і спеціальна педагогіка», «Логопедія» та ін. Освоєння даної дисципліни є необхідною основою для подальшого вивчення дисципліни «Форми логопедичної роботи», дисциплін модуля «Методики навчання дітей з порушеннями мови» та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Науково-теоретичні засади корекційно-виховної роботи.
2. Психолого-педагогічна характеристика осіб із психофізичними вадами.
3. Система навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи серед дітей із психофізичними вадами.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є поглиблення знань про зміст, мету та завдання спеціальної психології та спеціальної дидактики, їх зв'язок із іншими науками та місце у структурі сучасної логопедії.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є

- сформувати цілісний науковий погляд щодо сутності феномену дизонтогенезу;
- систематизувати та поглибити знання студентів щодо особливостей прояву психофізичних вад;
- створити уявлення про сучасну цілісну систему корекційно-виховної роботи в Україні та за кордоном;
- сприяти оволодінню студентами науково-методичними засади самостійного здійснення професійної діяльності логопеда.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сутність феномену дизонтогенетичного розвитку, його структуру та властивості, а також місце у структурі інших наук;
- особливості психолого-педагогічної характеристики дітей із психофізичними вадами;
- сучасні підходи до організації цілісної системи корекційно-розвивального навчання та основні напрями корекційно-виховної роботи.

вміти :

- правильно організовувати систему корекційно-виховної роботи з дітьми в умовах спеціальних закладів для дітей із порушеннями мовлення;
- самостійно організовувати та здійснювати експериментальне дослідження з метою вдосконалення корекційно-виховної роботи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Науково-теоретичні засади корекційно-виховної роботи:

Тема 1. Становлення науково-теоретичних підходів у сучасній системі спеціальної психології та педагогіки.

Тема 2. Структура порушеного розвитку та механізми формування системних відхилень.

Тема 3. Класифікація відхилень у психічному розвитку. Деприваційні феномени.

Тема 4. Компенсація, адаптація, корекція, реабілітація, абілітація як категорії спеціальних психології та педагогіки.

Змістовий модуль 2.

Психолого-педагогічна характеристика осіб із психофізичними вадами:

Тема 1. Психолого-педагогічна характеристика дітей із вадами інтелекту.

Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку.

Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика дітей із вадами слуху.

Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із вадами зору.

Тема 5. Психолого-педагогічна характеристика дітей із раннім дитячим аутизмом.

Тема 6. Психолого-педагогічна характеристика дітей із дитячим церебральним паралічем.

Змістовий модуль 3.

Система навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи серед дітей із психофізичними вадами:

Тема 1. Нормативно-документальні засади навчання й виховання дітей із психофізичними вадами.

Тема 2. Особливості навчально-виховної та корекційно розвивальної роботи серед дітей із психофізичними вадами.

Тема 3. Сутність навчально-виховної та корекційно розвивальної роботи серед дітей із психофізичними вадами в системі інклюзивної освіти.

3. Рекомендована література

Базова:

1. Апаратно-програмний методичний комплекс з корекційно-розвитковою програмою «ЖИВИЙ ЗВУК». Інструктивно-методичний посібник/ВВ.Засенко, А.А. Колупаєва, Б.С.Мороз, В.П.Овсяник, К.В.Луцько,Т.В.Богданович,В.О.Конюшняк;К.: видавець О.Т.Ростунов, 2011. – 286 с.
2. Белякова Л. І. Логопедія. Дизартрія. / Л. І.Белякова, Н. Н.Волоськович - М.: Гуманитар. вид. центр ВЛАДОС, 2009.
3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш; за ред. А.М. Богуш. – Вид. 2-ге, доповнене. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 704с.
4. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності. Навчально-методичний посібник. – К.: ГЕРБ, 2007.
5. Волкова Г. А. Логопедическая ритмика : Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. - М: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. - 272 с.
6. Галецька Ю. В. Організація корекційно-виховної роботи в спеціальних дитячих будинках для дітей-інвалідів // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Серія соціально-педагогічна: Випуск VII / За ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. - Кам'янець-Подільський, 2007. – С. 20-24.
7. Дара С. Корекційні заняття з логопедії у дошкільних закладах. Частина перша. / С. Дара Тернопіль:

- Мандрівець, 2017. – 335 с.
8. Дара С. Корекційні заняття з логопедії у дошкільних закладах. Частина друга. / С Дара Тернопіль: Мандрівець, 2017. – 197 с.
9. Колупасва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи /Колупасва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
10. Логопедія. Підручник. За ред. М. К. Шеремет. - К.:Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с.
11. Рождественська М. В., Конопляста С. Ю. Ранній дитячий аутизм: Навчальний посібник. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 69 с.
12. Соботович Є.Ф.Вибрані праці з логопедії. / Укл. В.В.Тищенко, Є.Ю.Линдіна. – К. «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. – 308 с.
13. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник / М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко– К., 2006. – 360 с.

Додаткова:

14. Гаман А. В. Гуманізація освітнього процесу в сучасній школі-інтернаті для дітей з інтелектуальними порушеннями // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Серія соціально-педагогічна: Випуск VII / За ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. - Кам'янець-Подільський, 2007. – С. 24-28.
- 15.Даниленко Л.І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник / Кол.:авторів: Колупасва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л.І., – К.:2007.- 128с.
16. Визель Т.Г. Коррекция заикания у детей / Т.Г.Визель. – М.: АСТ, 2009. – 222 с.
17. Колупасва А.А., Найда Ю.М. Здійснення процесу оцінки та розробки індивідуального навчального плану/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник / Кол.:авторів: Колупасва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І., - К.:2007.- 128с.
18. Гомля В., Федорович Л. Артикуляційна гімнастика. Методичні рекомендації для логопедів, учителів і вихователів загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладів / За наук. ред. Л. Федорович. – Кременчук: Християнська Зоря, 2008. – 74 с. (Методичний комплекс логопедпрактика).
19. Довідник учителя-логопеда / Авт.-упор. Лупінович С.М. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 112 с.
20. Кузнецова Е.В., Тихонова И.А. Развитие и коррекция речи детей 5-6 лет: конспекты занятий. – М., 2005. – 96 с.
21. Програми з логоритміки для спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів для дітей із важкими порушеннями мовлення (1-4 класи). – Донецьк, 2007.
22. Руденко В. И. Логопедия. Практическое пособие для логопедов, студентов и родителей / В. И. Руденко. – Изд. 4-е. – Ростов н/д: Феникс, 2006. – 288 с.
23. Федорович Л.О. Формування правильної вимови у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Методичні рекомендації та дидактичні матеріали для логопедів шкіл і дитячих садків, учителів і вихователів загальноосвітніх і спеціальних освітніх закладів та батьків. – Кременчук: Християнська Зоря, 2011. – 348с.

24. Ханзерук Л.О. Формування досвіду спілкування у дошкільників з церебральним паралічем. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. - К., 2001.
25. Хохліна О. П. Реабілітаційна робота в спеціальному освітньому закладі: теоретичний аспект проблеми // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Серія соціально-педагогічна: Випуск X / За ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. - Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. – С. 159-164.

4. Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/>
2. <http://www.nbu.gov.ua/>

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

6. Засоби діагностики успішності навчання

- усне опитування на практичних заняттях;
- письмові контрольні роботи.
- екзамен.